

Szerkesztőségi iroda:

Főntéza 186. sz. — Ide intézendő minden a lap szellemi részére vonatkozó közlemény.

Hirdetések elfogadtatnak a kiadó hivatalban Nagy Ferenc könyvkereskedésében Gyulán.

Hirdetések díja: Egy négy hasábos Garmondsor 5 kr. — Bélyegdíj 30 kr.

BÉKÉS

Megjelenik hetenként egyszer minden vasárnap.

Előfizetési feltételek:

Egész évre . . . . . 4 frt.
Fél évre . . . . . 2 frt.
Negyed évre . . . . . 1 frt.

Az előfizetések bérmentesített levelekben a lap kiadó hivatalához intézendők.

politikai, gazdasági és ismeretterjesztő hetilap.

Előfizetési felhívás

politikai, közgazdasági és ismeretterjesztő hetilapra.

Előfizetési feltételek: helyben házhoz hordással vagy vidékre postán küldve:

April — December	9 óra	3 frt
„ — September	6 „	2 „
„ — Junius	3 „	1 „

Gyűjtőknek nyolcz előfizető után egy tiszteletpéldány jár.

Az előfizetések bérmentes levelekben e lap kiadóhivatalához — Nagy Ferenc könyvkereskedésébe, Gyulára czimzendők.

Kéretnek a t. cz. előfizetni szándékozók, miszerint előfizetéseiket mihamarább s még e hó folytán beküldeni sziveskedjenek, hogy a lap nyomtatandó példányainak száma iránt kellő időben tájékozás szerzethessék.

Hajóssy Ottó,

a „Békés“ kiadótulajdonosa és felelős szerkesztője.

Szeghalomról, az ottani casinó gyűjtéseiként, a honvédrokkantak menházára, következő adományok küldettek be szerkesztőségünkhöz: Augusz János 1 frt, Breuer Ignác 1 frt, Csató Zsigmond 1 frt, Christó Pál 1 frt, D'Orsay Emil gróf 20 frt, Duffek Kálmán 1 frt, Domokos József 1 frt, Dietz Antal 1 frt, Erkel László 2 frt, Flaskay István 5 frt, Flutorovics Péter 50 kr, Grosz Adolf 1 frt, Grosz Márton 1 frt, Grosz Lajos 20 kr, Hivesy Károly 1 frt, Holzer István 2 frt, Jávorszky János 1 frt, Kárász Imre 20 frt, Kiss Ferenc 2 frt, Nagy Gusztávné 5 frt, N. N. 1 frt, Reiter Károlyné 1 frt, Sal Károly 3 frt, Simay János 4 frt, Seres István 1 frt, Seres József 1 frt, Tóth Mihály 50 kr, Tóth Balint 1 frt, Turi János 1 frt, Weiszbrun Mórné 50 kr, Wittmann Ignác 1 frt. Összesen 83 frt 70 kr.

Begyűlt tehát szerkesztőségünkél a honvédmenház javára lapunk előbbi számaiban közzétett adományokkal együtt 139 frt 10 kr. melyből 55 frt 40 krt a „Békés“ ma egy heti számában közzétett nyugtatóvány szerint, a „Pesti napló“ szerkesztőségének átadtunk. A fentebbi 83 frt 70 krnak ugyanoda beküldése iránt egyideűleg intézkedünk.

(?) Örömmel csatlakozunk részünkről is megyénk köztisztviselőiben álló főispánjának a legutóbbi megyei közgyűlés folyamán tett azon kijelentéséhez: vajha állandó bizottmányunk hivatalát mindenkor kellőn felfogva, s ebből folyólag az ugynevezett „haute politique“-nek a megyék vitatkozási körét meghaladó feszegetésétől lehetőleg tartózkodva, inkább saját adminisztratívonalis közvetlen érdekű ügyei lelkiismeretes elintézése körül fejtené ki buzgalmaival akként, mint ezt a mostani gyűlés alkalmával tetté.

Valóban, ha megyénk bizottmányának ezelőtti gyűléseire vissza tekintünk, ha megfontoljuk, mennyi drága időt pazaroltunk csupa „szalma csépelésre“, mennyi elkeseredést keltettünk ezen eljárás által s a közügyek tetemes hátrányára: mennyire fokoztuk a pártok közötti éles ellentéteket, melyeknek társadalmi életünkre is saj-

nosan kiható eredményei még ma is érezhetők: nem lehet eléggé szerencsét kívánnunk megyei bizottmányunk legutóbbi együttlété alkalmával tanusított gyakorlati magatartásához, mely, hogy tanácskozásait jövőre is mindenkor áthassa — leghőbb óhajtatunk.

De ha a jelzett örvendetes jelenség motivumát egyrészt némi megnyugvással a bizottmány saját magában keresheti, ugy másrészt áll az, hogy a bizottmány tanácskozása folytán észlelt fordulat másik főmotivuma a közgyűlés másik tényezőjének magatartásán fordul meg, értjük: megyénk nagyérdemű s osztatlan tiszteletben álló főispánját, ki páratlan tapintatával s a testületi tanácskozmányok vezetése körüli ritka gyakorlatiasságával, a gyűlések feladatától divergáló irányzatokat kellőn ellensúlyozni tudja, s ennél fogva legbensőbb elismerésünk s tiszteletünket bírja.

Alább adjuk a mart. 28-án kezdetét vevő megyei közgyűlés leírását s abból láthatja az olvasó, hogy a politica ezuttal igen szűk térre szorult. Az e téren mozgalom mindössze is egy elvben mindnyájunk által osztott indítványra redukálható: a honvédmenház részére a megye pénztárából megszavazandó 1000 frtnyi adomány iránti indítványra. Hogy az 1000 frt miért nem szavaztatott meg, azt — főispán ur e tárgyban felhozott ellenoka meg magyarázza s így mi is az országgyűlés példájára magán uton igyekezzünk (ha ugyan eddig még nem igyekeztünk volna) hazafias kötelességünknek eleget tenni.

Békés vármegye évnegyedes közgyűlése, 1870. martius 28.

Elnök: Tomcsányi József főispán; ki is elnöki székének elfoglalása alkalmával a nagy számmal egybegyűlt bizottmányi tagok által zajos éljenzéssel fogadtatván, —

a közönséget szívélyes szavakkal üdvözli s a gyűlést megnyitja.

Mindenekelőtt az első alispánnak a megye állapotról szóló időszaki jelentése olvastatott fel. E jelentés szerint, megyénk általános egészségi, mint közbiztonsági állapotában a mult közgyűlés óta semmi jelentékenyebb mozzanat magát elő nem adván, az egészségi állapot kielégítő, — a közbiztonsági állapot pedig elmélve a minden időben itt-ott külfömben is előfordulni szokott egyes bűnesetektől, szintén megnyugtató. A hasznos házi állatok egészségi állapota sem hágy fenn kívánni valót. — Az ujoncozás ez évben is a törvényben megálapított idő keretében minden akadály nélkül keresztül vitetett, s az országosan megajánlott ujonc, és póttartalékból, kivetés szerint Békésmegyére kiszabott jutalék, a sor-ezredek számára 654, a póttartaléokra pedig 65. főben állitattott ki. Honvédségbe soroztattak 458-an. — Mi a megyei beligazgatás időközi kezelését s azzal kapcsolatos ügyek elintézését illeti, erre vonatkozólag ugyan csak a jelentés szerint, minden felülről teljesítésre érkezett rendeletek, megkeresések, tiszti jelentések, s egyéb magány beadványok, melyek kiválólag megyei elintéztést nem igényelvén, az alá fentartandók sem valának, halasztást pedig nem szenvedhettek, — alispánilag elintéztettek, s a megyei költségvetésre nézve a belügyministertől leérkezett leirat is annyiban szintén előleges alispáni elintéztés alá vétetett, a mennyiben a megyei szolgálta személyzet ruházatának, irodai szükségleteknek, és a megyei helyiségek világítási szükségleteinek jelen közgyűlésig halasztást nem szenvedhetett előállitása tekintetében a szokásos árlejtések megtartattak s a vállalkozókkal szerződés megkötötték. — A községi számadásokat bíráló számvevőszékek, kórházi bizottságok időnként megtartattak. A községi számadásokat illetőleg különösen jeleztetvén a jelentésben az azok megvizsgálásában előhaladás kitüntetésül, miszerint az 1867-ik évi april havában átvett 414 darab régi, azon év előtti időről számadásokból már csak 46 van olyan, mely még számszéki vizsgálat alá nem került. — Továbbá a mult évi decemberi közgyűlésből az akkoriban pusztítólag uralgott árviz alkalmából kirendelt vízi küldöttség megbízásában eljár. — A régi csabai szolgabírói lakért Csaba városától cserébe kapott háznak, a megye tulajdonává tehermentesen telekkönyvi átíratása megtörtént. Azonban a néhai Nagy Márton által némely megyebeli községek szegényeinek kamataiból felszegéllésre hagyományozott 420 oszt. ért. frtnyi tőke öszvegnék a pesti takarékpénztárból felvétele, s megyei pénztári kezelés alatt a gyulai takarékpénztárba kamatozásra elhelyezése eszközölhető nem volt, a mennyiben Pest városa törvényszéke a takarékpénztári könyvecskét ide a megkeresés folytán át nem tette. — Végre a megye levéltárnokának Tölczel Jánosnak e hó 16-án történt elhalálása következtében, a levéltár feletti ügyelet további intézkedésig Blauhorn Alajos közigazgatási iktatóra ruházattott, és hogy a mi értékbeliek az elhunyt kezelése alatt voltak, azok inventálva megtaláltattak.

A közbiztonsági s az egészségi állapot megnyugtató volta s a községi számadások megvizsgálása körül felüntetett eredmény örvendetes tudomásul vétetett; a számvevőség a még hátralévő számadásokra, nézve buzgó és erélyes eljárásra utasitvatván. Az ujoncozás eredménye az eljáró bizottságok és tisztviselők erélyes és igazságos eljárásának elismerése mellett, továbbá a víziküldöttség eddigi eljárása, nemkülönbén a csabai volt szbirói lakért elcsereült háznak a megye nevére tett átíratása, végre Tölczel János megyei levéltárnoknak elhunytja és pedig ez utóbbi sajnálattal vétetvén tudomásul; az első alispánnak a megyei szolgaszemélyzet ruházata — az irodai

szerek beszerzése s a néh. Nagy Márton féle hagyomány tárgyában tett intézkedése helyeseltetett s még egy részről a ruha és irodai szerek szállítása tekintetében megkötött szerződések jóváhagyattak, addig más részről a n. Nagy Márton hagyományára vonatkozó kérdéses takarékpénztári könyvecskének átküldésére Pest sz. kir. város közönsége megkeresettni rendeltetett. Végre a megfűlt levéltárnoki s evvel kapcsolatosan a jóváhagyott költségvetésben engedélyezett pertárnoki tisztségnek választás utján leendő betöltésére a holnapi nap tüzetett ki.

Jancsovics Pál másod alispán a törvényszéknek 1869-ik évi ügyforgalmáról szóló jelentését bemutatja s felvétetni kéri. Felolvastatott s az abban feltüntetett kedvező eredmény örvendetes tudomásul vétetett. Ez után:

Beliczey Rezső egy indítvánnyal lépett fel. A közvélemény egyedüli hatalom' evvel kezdé indítványát s kiemelte, miszerint az ez időszert a honvédrökkantak részére egy menház felállítását karolta fel. Erre támaszkodva áttér az indítvány tárgyára magára, hogy t. i. e megye a honvédrökkantak menházának javára tartalék-pénztárából 1000 frot utalványozzon.

Elnök ahhoz, hogy eme ajánlat a vármegye tartalék-pénztára terhére tétessék, hozzá nem járulhat; a vármegye minden egyes pénztárának meglévin a maga destínatiója.

Mire az indítvány elejtetvén, a belügyministernek az 1870. évi költségvetés tárgyában keletkezett leirata s azon rendelvénye vétetett fel, melyben a megye közönségének a mult évi kiadások fedezésénél a kincstár érdekében követett takarékos eljárásáért elismerését nyilvánítva értesíti a megye közönségét, miszerint a megakarított 3460 ft 4 krnyi pénztári maradvány a folyó évi javadalmozásba fog betudatni. Az érintett költségvetésben megállapított összegek kiutalványoztatván, az utóbb említett rendelvény mihez tartás végett a pénztári tisztségnek kiadatni rendeltetett.

Majd a földm. ipar és kereskedelmi a közm. s közlekedési s a honvédelmi ministerium által hit. másolatokban leküldött 1869. VII. VIII. IX. és XV. teikkek hirdettvén meg; — ezek meghirdetése után a belügyministeri rendeletek, — melyek egyike a községi erdők fentartását és kezelését szabályozó rendeletek megtartása iránt intézkedik, másika mellett pedig Bánfalvának azon folyamodványa, melyben br. Rudnyanszky örökösöktől 6 hold földm. temetkezési helyül ingyen leendő átengedése kéretik, felvilágosító jelentéstétél végett küldetik le a honvédelmi és a közm. s közlekedési ministeri rendeletek, mely utóbbiak, egyikében Visontai Ko-

vács Lászlónak a M. Tur Szarvas között a Larmanjat féle rendszer szerint létesítendő egy sínű vasuton az építési és üzleti engedély megadatott, — s br. Wenckheim Béla volt m. kir. belügyministernek a hozzá intézet üdvözlő iratra keletkezett köszönő levele került szönyegre melyekre nézve a szükséges intézkedések megtéttettek.

Következtek a törvényhatóságok átiratai. S miután többek között Bars megyének a hg. Eszterházy képtárnak állam-költségen leendő megvásárlása, — Udvarhelyszéknek az incompatibilitás, — a Jászkún kerületeknek a hazai mindkét nembeli zárdák és kolostorok eltörlése s a szerzetesi javaknak országos vagyonná alakítása, — a kir. adományozás utján nyert papi javak elvétele s népnevelés és közoktatásra leendő fordítása, — s a Hatvan — Jászberény — szolnoki vasut, — Nyitra megyének a megyék szervezése és a parl. kormányhozi viszonyának rendezése, — s Pest sz. kir. városnak a törvényhatóságoknak szabadelvű népképviseleti alapon leendő szervezése, — Szathmár megyének a Szamos völgyön építendő vaspálya tárgyában a képviselőházhoz intézett s ide pártolás végett másolatokban átküldött feliratai, mint nagyobb részben oly kérdések megoldását sürgetők, melyekre nézve e megye már intézkedett, tudomásul vétettek: — Zemplén megyének a tisztújítás megtartása érdemében hozott határozata olvastatott fel.

Br. Wenckheim László s Kertay Zsigmond az 1848. XVI. teikkal s a törvényhatóságok életbeléptetését szabályozó 1867-ik évi országgyűlési határozattal a törvényhatóságok végleges rendezése előtt a tisztújítás tartását összegegyeztetetnek nem tartják; minél fogva ama átiratot egyszerűen tudomásul venni kívánják. Elfogadtatott.

Ez után a két éven felüli marha husának 32 lattal számított fontja az eddighez képest a nagyobb községekre nézve 20 egyébutt pedig 18 krban meghagyatván, a gyűlés d. u. 1 órakor eloszlott.

1870. martius 29.

A tegnapi ülés jkönyve hitelesített.

Elnök előterjeszti, hogy a levéltárnoki és pertárnoki állomások betöltése a mai napra lett kitűzve, előterjeszti az e tekintetben tegnap megtartott értekezlet eredményét s az ezen értekezleten történt megállapodások folytán — a választási jogra minden ebből vonható következtetés nélkül — az érintett állomásokra egyet-egy

és pedig a levéltárnoki állomásra Osváth Andort, a pertárnoki állomásra Schmidt Józsefet jelöli ki. — Mire nevezettek az érintett állomásokra megválasztatván, az eskit ünnepelesen letették.

Kis Józsa indítványozza, miszerint az elhalt levéltárnok Tölczel János hátrahagyott özvegye részére 3 havi fizetés a megyei pénztárra kiadásra utalványoztassék. — Elfogadtatott.

Ezekután a legutóbbi közgyűlésen kirendelt vízi-küldöttségnek a m. évi december 23-án és f. évi február 14-én tartott tanácskozmányairól felvett kétrendbeli jegyzőkönyve, valamint a volt ideigl. Körös-Berettyó szabályozási mérnöknek az árvíz által veszélyeztetett e helybeli községek ármentesítése tekintetéből foganatba veendő munkálatokról szóló előterjesztése olvastatott fel.

Br. Wenckheim László — Beliczey Rezső — Karassiy István — Farkas Béla s Kemény Mihály hosszabb beszédeket mondtak el ez ügyben s az általuk elmondottakhoz képest határozatba ment a felolvasott iratoknak az abban előforduló javaslatok iránt adandó véleményezés végett a helybeli Körös-Berettyó szabályozási mérnökséggel leendő közlése s annakutánna ennek az I. alispán által a közm. s közlekedési ministeriumhoz leendő felterjesztése; — ugyan-csak a közm. s közlekedési ministeriumnak az iránti felkérése, miszerint a legutóbbi közgyűlésből e tárgyban hozzá intézett felirathoz képest a Körös-Berettyó szabályozás sürgős keresztülvitelét kormány gondjai közé sorozza; — továbbá a közmunkai küldöttségnek még e gyűlés folyama alatt bemutatandó a tekintetbeni véleményes jelentésre felhívása, hogy az idei közmunka erőből mennyi lenne szabályozási célokra fordítandó és végre a járásbeli főszolgabírának felhatalmazása, hogy ne táni fenyegető árvíz veszélyek esetén a mutatkozó körülmények szerinti intézkedéseket részükről megtehessek.

Az endrőd-túri viszályozási társulat által emeltetmi szándékolt védgát tervezet az e tekintetbeni véleményadással megbízott küldöttség jelentése alapján, jóvá hagyatván: — Szarvas város képviselő testületének folyamodványa, melyben a városi képviselő testület elnökének, a járási főszolgabírótól által megtagadott — szabadon leendő választása kéretik s ezzel kapcsolatosan a szarvasi járás főszolgabírójának a fennebbi folyamodvány tárgyában kelt nyilatkozata, — egy Szarvas városa több polgára és városi képviselője által aláírt másik s a fennebbivel ellenirányban szerkesztett folyamodvány s a szarvasi járás főszolgabírójának hivatalos tisztí jelentése vétetett fel.

TÁRCA.

A márciusi napok.

II.

A márciusi napok, melyek azonban egyelőre még februáriusiak.

(Folytatás.)

Az 1847-ki országgyűlés „Szt. András havának“ 7-ke óta együtt volt. Mi haszna birt az ellenzék az alsó táblánál, most már jókora többséggel, ott voltak főuraink a másik teremben s oda át a kormány, tettek azok arról, hogy a reform-kérdések java háttérbe szorítottassék.

Az országnak „szine“ Pozsonyban levén összpontosulva, a közéletiség is oda szorult; legfeljebb ha itt-ott egyes megyében az utasítás jóra vagy rosszra változtatása érdekében örvénylett a különben lehiggadt tenger.

Pozsony felől kevés hallatszott, kevés reménnyel is voltak hozzá.

Mi pesti táblai ügyvédek főleg arról tudtuk, hogy országgyűlés van, hogy nem volt bíróságunk, a curia, mint az alsó és felső tábla kiegészítője, szintén Pozsonyba költözvén.

„Meg csak semmi se történik, nem sokára szétmennek“, ezt jóslgáták; „mit ér hevülnünk, mit kisserü eredményeink, Bécs falain megtörik minden“ szolt a csüggedés; „nem kell kétségbe esni, kitarás, bátorság“ így az erősbek.

Egyszer, ugy febr. vége felé mintha lökést éreztünk volna, mely ismétlődött; a lökést tompa moraj követte; az emberek egymástól kérdezték: „mi volt ez?“, „mi ez?“, „földrengés ez, vagy förgeteg postája...“

Valami különös érzés, izgalom, nyugtalanság, mely azonban minden aggalomtól ment s inkább kellemes volt, fogta el a kedélyeket.

S ime fehér madarak serege szállott elé s szeliden ereszkedtek alá; a közönség mint Mózes vándorhada, kíváncsian fogdosta el őket, s ezek nyugatról csodadolgokat beszéltek; a hír roppant benyomást tett úgy, hogy e postamadarakat majd szétszedte a kíváncsiak nőttön-nőtt tömege...

A madarak — a lapok voltak, melyek mint a szabadság röpennyűi mindenütt gyujtottak, a hová értek.

„Párisban kiűtött a forradalom.“

„Foly a harc az utcákon, a torlaszok körül.“

„A nép győz; a hatalom hátrál.“

„Lajos-Fülöp menekült; a mozgalom szervezi magát.“

„Kikiáltották a köztársaságot; Lamartine elnök.“

Ily hírek jöttek egyik a másik után, melyek roppant lelkesedéssel fogadtattak — sokaknak meg az orrváre indult meg...

Hát nálunk mi lesz, mi nem lesz! mit csinál az országgyűlés, mozdul-e, tesz-e valamit, de miért is nem megy szét az a — pozsonyi gyűlés! alkotmányozó gyűlés kell képviseleti alapon, Pesten... független felelős kormányal...

Igy nőttek a vágyak napról napra, óráról órára... a mi tegnap óhajtas volt, az ma már kívánat, holnap követelés — végre cselekedni akartak.

Az ifjak kávéháza, a Pillvax csak ugy rajzott; a komolyabb közönség az ellenzéki körben gyülekezett, hol a „rendkívüli“ gyűlések napirenden voltak. Nyáry, Irinyi, Trefort, Vörösmarty, Bajza, Csanádi F., Fényes E., Garay, Jókai, Erdélyi, Irányi és sokan mások vettek ezen felette élénk tanácskozásokban részt.

Mártius 14-én tartatott végre egy gyűlés, melynek emberárja betöltötte a kör egész helyiségét (a Laffert házában, uri u.), a folyosót, a lépcsőket, az udvart, a közel utca-részeket...

A gyűlésteremben 12 pontban történt a megállapodás, melyek az ellenzék fejével Batthyányi Lajossal, mint a főváros sárgatós kívánságai voltak közlendők. E pontok főbbjei voltak: Független felelős magyar ministerium, népképviselet, szabadsajtó, esküdt-szék, nemzetőrség, közteherviselés, évenkinti országgyűlés Pesten, egyenjoguság, vallás-egyenlőség stb.

A határozat eget rengető éljenzéssel fogadtatott. A határozatot Batthyányival a jegyző közlendi, de induljon azonnal... holnap gőzössel... és siessen a valással vissza... talpon várjuk...

Március 14-re rendszerint 15-ke következik, de én olyat 1848-ban Pesten legalább nem tapasztaltam, pedig

kár, mert arról szép dolgokat beszélnek. Vasváry, Petőfi, Jókai, Degré, Sükei, Bulyovszky, Egressy Gábor stb mint kezdeményezők, hogy szabadították fel Landerernél a sajtót, hogy mentek Budára Táncsicsot kiszabadítani, hogy proclamálták a szabadságot, egyenlőséget, testvériséget stb stb. En mindezt nem is sejtve — hiszen nálam minden „irásban“ volt — reggeli 6 órakor gőzösn Pozsony felé elindultam, hogy ott „rendet csináljak“ a főváros nevében...

Elindultunk hát. A gőzösn sok pap volt Esztergomból, „bennek“ vörös övesek is; valamin okoskodhattak Pesten; mentek haza felé...

Egyszer csak egy szemközt jövő gőzössel találkozunk, a melyről e szókat trombitálták át hozzánk: „in Wien ist Revolution.“ Én minden jó hatást tisztellek, de arról, a melyet ezek a trombitaszavak előidéztek bennem és utitársaimban — addig fogalmam se volt, maga a hajó megingott bele, azt hogy a fekete-sárga lobogó is megrezzent azt én saját szememmel — látni ugyan nem láttam, de mondták. A papok, a papok t. i. azok a vörös övesek, csak azt hajtották, hogy: „Jesús Maria...“ „per amorem.“

Mintha valami választó savat öntöttek volna ránk, rögtön elemeink szerint külön csoportokra oszlottunk: a papok „et huius generis“ az egyik, a nagy többség a másik, az elmebeteg, kábák, kellerek stb a harmadik csoportot képezték, mindegyik saját fizonomiájával, t. i. a rémület, az öröm, a buta közöny kifejezésével.

De ez még mind semmi, mint X. bácsi szokta volt — de ros hírekkel telve — mondani...

Mert jött nekünk egy másik gőzös, az meg azt trombitálta: „Strassenkampf, Kartätschen, das Volk gesiegt.“

Jaj erre egymásba kellett fogódnunk, hogy ki ne ugorjunk, a kellerek megijedtek, hogy megszökünk, s „zahlen zahlen“ kiabáltak — pap — pap? az sehol se volt látható, mindig a vörös öveseket érte s tulajdonképen azt az egyet-kettőt, hol a földök hol? hát a földök a — dának kapitjébe menekültek, ott fohászkodtak rémültökben...

Nosza siessünk, ki ül rá arra a ventlire, ha pattan annál jobb, legalább haladunk...

Végre 16-án reggel 4 órakor megérkeztünk Pozsony-

Kertay Zsigmond nem kíván az iratokban felsorolt oly körülményekre reflectálni, melyek inkább személyes kérdések. Ő eltekint azokról s ez ügyben tisztán tárgyi-
lagos állást foglal el. A városi képviselő testületnek el-
nökeiket választani a megye eddigi határozatainál s kü-
lönösen az 1848. 90. sz. határozatnál fogva joga van.

Következésképp a járási főszolgabírónak, a mennyiben
ő csak a felügyeleti jog illeti meg, ezen ügyben néze-
te téves lévén, ugyanő elutasítandó lenne a kérdéses el-
nökválasztás megejtésére.

Elnök. A határozat tén a következőleg lenne kimond-
ható: a vármegye Szarvas város képviselő testületének
kérdésessé tett elnökválasztási jogát az 1848. 90. sz. ha-
tározat alapján sértetlenül fentartani kívánja. — S a já-
rás főszolgabírájának, mint a megye közegének felügye-
leti joga a maga épségében fennmaradván, Szarvas város
képviselő testületét mindenkor a főszolgabíró elnökle-
tel mellett tartandó elnökválasztás teljesítésére utasítja. —
Általános helyesséssel elfogadtatott.

A gyűlés d. u. 1 1/2 órakor eloszlott.

Térszűke miatt a gyűlés további folyamáról szóló köz-
leményeinket a jövő számban folytatjuk.

Ujdonságok.

— A jövő megyebizottmányi közgyűlés határ-
idejeit június hó 20-ik napja tüzetett ki.

— A békésmegyei takarékpénztárnak martius-
hó 27-én tartott közgyűlésén elnökül báró Wenckheim
László, alelnökül Szakál Lajos választott meg. Vá-
lasztmányi tagokul titkos szavazat utján megválasztottak
a következők:

I. A gyulai anyapénztárhoz rendes tagokul Am-
brus Lajos, Czingulsky József, Erkel János, Farkas
Béla, Farkas Zsigmond, Felner Manó, Fónagy Károly,
Hajossy Otto, Hoffman Mihály, Igaz Károly, Kalnár
Mihály, Keblovszky Lajos, Kertay Zsigmond, id. Kis
Antal, Kis Józsa, Kliment Gyula, dr. Kovács István, La-
dics György, Léderer Lajos, Major József, id. Mogyor-
ossy János, Moldován Alajos, Nogáll László, Ormos Ján-
os, Szántó Alajos, Szigethy Lajos, Urbanecz Vilmos,
Wallfisch Bernát, gf. Wenckheim Frigyes, Zöldy János,
Pótagokul: Aleser János, Dániel Pál, Dobay János,
Fábrí Márton, Moldoványi Gyula, Neumann József. II.
A békési fiók-pénztárhoz rendes tagokul: Baki
Lajos, Banner Antal, Benedikty József, Brezanóczy La-
jos, Frey Lipót, Hajnal Ábel, Kovács József, Koszta
Sándor, Lavatka József, Szentmihályi Lajos. Pótagokul:
Keresztesy György, Polgár Pál, Popovics Simon, III.
Az orosházi fiók-pénztárhoz rendes tagokul: Dá-
ni József, Endrey Antal, Gabovics Demeter, Gabovics
Sándor, Józsa Lajos, Kilián Gyula, Lázár István, Lu-
binszki Erde, Rapcsák József, Székács István. Pótago-
kul: Golián Mihály, Medveczki Henrik, Mikolay Lajos.

ba. Kiszállók, megyek a városba, hát setét, az egész vá-
ros országgyűlésestől — aludt, aludt! hogy lehet ilyen-
kor aludni; igazunk volt oda át — mondék — hogy
aluszunk... Sieték a zöldfába, — „hé kellner aufzün-
den!“, „Nro...?“ „Nix Nro die Stadt aufzünden, auf-
ecken, drommeln, schiessen.“

De még is a kávéház nyitva és világos volt, benne
tárdlitzak, dominoztak — borzasztó. Haragomban théat
parancsoltam B. I. szerint sok rhummal, thea nélkül;
egy székre vágtam magam, gondolván, csak elvárom,
Pozsonyban mikor ébrednek. Az igazat megvallva, nem
mertem lefeküdni, hogy magam is el ne aludjam, mert
Batthyányival korán akartam szólni s aztán vissza gyors
parasztal, carrière...

Igy fészkelődtem egy ideig — hát egyszerre beront
néhány kardos fiu s hogy csak szaporán azzal a kávé-
val. Hát ezek honnan jöhetnek, hova mehetnek — bi-
zonyosan nádorbárból, s mennek... „Hova oly sebbel-
lobbal“ kérdém tőlük kicsinylőleg... „Hova, hát Bécs-
be! hova máshova...“ „Bécsbe s mi végből, hahogy kér-
dezni szabad.“ — „Az orsz. küldöttség után, mely teg-
nap ment fel a nádor vezérlete alatt, Batthyányi, Kos-
suth, mind elmentek.“ Egyszerre azt kezdtem érezni, a mit
érezhet a kocsiiban az 5-ik kerék, 12 pontommal egye-
temben, a melyek a szívem táján rugdalóztak.... De
csakhamar ocsudtam — terring... én is mennék — „hogy
mennék?“ „gözösön“ — „ha passusom volna“ — „haha-
ha! kell is most passus, hiszen Bécsben forradalom van“
— „igaz, majd el is felejtém“ de annyi is történt 36 óra
óta, meg ki tudja mióta nem aludtam már, hogy csak
ugy zugott a fejem bele... „Gyerünk, gyerünk“ sürge-
tözték a fiuk; én is összekaptam magam s néhány perc
mulva ugyanazon a gözösön voltam, s mely Pozsonyig
hozott.

(Folyt. köv.)

— A közgyűlés egyéb tárgyaira még visszatérünk s a
nagyérdékű igazgatói jelentésről jövő számunkban tüze-
tebben fogunk megemlékezni.

— A városi képviselő intőzkedése folytán; a me-
gyeház terén levő sétány tetemes javítások alá vétetett.
A mily örvendetes e tény, ugy másrészt eszünkbe juttat-
ja a t. városi képviselő azon megmagyarázhatlan mu-
lasztását, mely szerint a várost több kiváló pontján disz-
tolenitő s közegészségi szempontból is meg nem enged-
hető pocsoya gödrök betöltését eszközöltetni késik. Te-
hát csakugyan le kell tennünk már minden reményünk-
ről e tekintetben?

— A Gyulán állomásozó csongrád-csanádi 8-ik
számu honvédszászlóalj zászlajának felszentelésére zászló-
anyául gróf Almássy Kálmáné urhölgy kéretett fel, ki
e tisztet, mint halljuk, el is vállalta.

— Gyulai lakos Klavás Mihály három éves Jó-
zsef nevű fia marcius 27-én — mialatt szülei a templom-
ban voltak — az udvarban levő vízzel telt pernyés gö-
dörbe esvén, megfulladt.

— A múlt pénteki gyulai hetipiacon egy tojást áru-
ló gy.-vári asszony, a helyszinén halva rogyott össze.

— Megyénk egyik ismertebb férfiat: Nagy Ká-
rolyt súlyos csapás érte. Neje született Fazekas Juliána
marc. 27-én este 10 óra után szélhűdés következtében
rögtönös halált halt. A férj a hű nőt, hét árva pedig a
jó anyát siratja benne. A temetés nagyszámu közönség
közte a bizottmányi gyűlésre bejött vidékiek, megyei tiszt-
viselők, városi előljárók stb. részvéte mellett marc. 30.
d. u. 3 órakor ment végbe. Béke az elhunyt poraira.

— Dobay János gyulai nyomdájából közelebb két
igen csinos kiállítású könyv került ki. Az egyik „Nagy-
Szalonta mezőváros történelme.“ Irta Rozvány György.
Gondol ir, a hazai történelem érdekes adalékát képe-
ző munka. — A másik a „Nagy-Szalontai népkör em-
lékkönyve.“ Szerkeszti Csorvász István a n.-szalontai
népkör jegyzője. Mint tudjuk, szerkesztő a népholdgi-
tők azon részéhez tartozó egyéniség, mely a „nincs több
veszteni valónk“—féle ismeretes thema variatiója mellett,
a honfi-bánat édes-bús zengedezését tüzte feladatául s a
közösgyes állapot feletti melancholiájában a végletek
zürzavarában mozog. Ezt látszik igazolni az említett
„Emlék-könyv“ is, a mennyiben néhány forradalmi za-
matu versen kívül Kossuth Lajos és fia Ferenc, Madar-
rász József, Máriaassy Béla, Csanády Sándor Irányi Dá-
niel, és Schvare Gyula híres hazafiának a népkörhöz
intézett levelei, Böszörményi László feletti emlékbeszéd,
Gonda László professor ur egy cikke s több hasonló el-
mesztilemények mellett, a nép valódi felvilágosítását
tanítását célzó vagy magára a nagy-szalontai népkörre
vonatkozó cikkeknek e könyvben vajmi kevés hely jutott.
E kötet az első évfolyamot képezi s így ellehetünk készül-
ve, hogy Csorvász ur rövid idő mulva az „ó nép“ épü-
lésére szánt ezen vállalata egy újabb kötetével fogja
megörvendeztetni a szélsőbal világát.

Vegyes hírek.

— A „Keckeméti lap“ írja: Kovács László pol-
gártársunk egyszerű őszinte tiszteletének jeléül Deák Fe-
renc nagy hazánkfának pár száz darab kitünő almát
küldött, s mellékelt levélben kérte kedves öcseurát,
hogy fogadja el tőle e csekélységet. Deák Ferenc elfo-
gadván, rövid levélben köszönte meg tisztelt ura
bátyjának szivességét — és arcképet rámba foglalva
küldötte meg. Az arcképet az egész család igen kedves
emlékül nagy tiszteletben tartja.

— Batthyány Lajos gróf holttemét marc. 29-én
vizsgálták meg a Ferencziek pesti sirboltjában, s a rot-
hadásba ment koporsóból áttették egy érckoporsóba,
melyet több pecséttel zártak le. A test már hamvadóban
van, a szép szakál ott feküdt a mellen, a homlokosont-
ban az orr felett horpadás látszik mely valószínűleg a
golyó nyoma. Az áthelyezés ünnepéyeig a zárda főnöke
fog rá gondot viselni.

— Id. gróf Ráday Gedeon jász-kun-körületi főka-
pitány ezen állásától fölmentetett.

Gazdaszat, ipar, kereskedelem.

A békésmegyei takarékpénztár b) Mérleg és vagyon kimutatása.

(Vége.)

Tartozás.

Résztvény tőkének		49,632.50
Betűti	Gyula	837,726.85
Ugyanaz	Békés	307,720.05
Ugyanaz	Orosháza	107,999.10
Tőkésített kamatok	Gyula	365,237.72

Ugyanaz	Békés	620.66	37,302.05
Ugyanaz	Orosháza	157.67	
1870. évre előre felvett váltó kamatok	Gyula	2685.33	
Ugyanaz	Békés	1241.62	4,082.40
Ugyanaz	Orosháza	155.45	
1870. évre előre felvett jelzálogi kamat	Gyula	3322.10	
Ugyanaz	Békés	276.10	3,942.65
Ugyanaz	Orosháza	344.45	
1870. évre előre felvett előleg kamatok	Gyula	178.33	198.20
Ugyanaz	Békés	19.87	
1868. évi fizetetlen osztalék			560.—
Tartalék tőke			12,592.60
Első magy. ált. bizt. társulat követelése			85,886.96
Fizetetlen ház vételi százalékok			400.—
Nyugdíj alap			1,590.—
Késpénz számvitel a békési fiók-pénztár- ral		115,970	140,270.—
Ugyanaz az orosházi fiók-pénztárral		24,300	
1869. évi tiszta haszon	Gyula	207,026.69	
„ 8 havi	Békés	31,299.02	23,945.86
„ 6 havi	Orosháza	114.15	
			Összesen 1,239,701.22

Követelés.

Leszámitolt váltókban	Gyula	240,578	
Ugyanaz	Békés	123,135	377,213.—
Ugyanaz	Orosháza	13,500	
Jelzálogi kötvényekben	Gyula	311,930	
Ugyanaz	Békés	21,350	352,870.—
Ugyanaz	Orosháza	19,590	
Előlegekben	Gyula	16,304	
Ugyanaz	Békés	2,002	18,306.—
Előre fizetett lakbér	Gyula	165	
Ugyanaz	Békés	65	230.—
Felszerelési tárgyak értéke	Gyula	21,914.33	
Ugyanaz	Békés	453.53	3,081.86
Ugyanaz	Orosháza	436.90	
Építkezésekben	Békés	196.32	496.32
Ugyanaz	Orosháza	300.—	
Irodai szerek értéke			30.26
Bélyegben			14.57
Magyar ált. hitelbank részvények			4,150.—
Vasuti elsőbbségi kötvényekben			60,881.69
Magyar ipar papirokban			27,697.53
Angol-Magyar bank részvényekben			1,922.82
Magyar vasuti kölcsön kötvényekben			159,956.54
Magyar ált. bizt. társulati részvényekben			8,816.50
Álford-fiumei vasuti			29,807.03
Észak-keleti vasuti részvényekben			12,687.67
Békési fiók-pénztárnál			115,970.—
Orosházi			24,300.—
Pénztármaradvány dec. 31. Gyula		344,428.87	
Ugyanaz	Békés	48,274.47	41,269.43
Ugyanaz	Orosháza	1,999.09	
			Összesen 1,239,701.22

Jövedelem és költség kimutatás.

Tartozik

Az első fél évi 6% betűti tőkék után járó tőkésített kamatok	4,044.74
Az első fél évi 5% betűti tőkék után járó tőkésített kamatok	12,157.52
Az első fél évi 4% betűti tőkék után járó tőkésített kamatok	1,443.72
A második fél évi 6% betűti tőkék után járó tőkésített kamatok	4,628.33
A második fél évi 5% betűti tőkék után járó tőkésített kamatok	13,613.35
A második fél évi 4% betűti tőkék után járó tőkésített kamatok	1,414.39
Folyó kamatok kifizettettek	3,069.76
Tiszti és szolga fizetések	2,906.64
Lakbérre	670.—
Felszerelési tárgyak értékvesztése 10%	316.88
Irodai szükségletek	245.14
Adó és bélyeg	1,642.47
Építkezési költségek	148.16
Vegyes költségek	717.38
1868-ban előlegezett jótékony célú adomány ez év terhére	225.—
Tartalék tőke egész évi kamatja	722.82
Napibiztosi díjak	789.—
Magyar kereskedelmi banknak fizetett kamat	46.53
Magy. ált. biz. társaságnak	3,836.11
Nyugdíj alap egész évi kamatja	90.—
Egyenleg mint tiszta haszon	23,945.86
	Összesen 76,673.80

Követel.

Könyvecske díjából	174.41
Letéti díjából	89.27
Váltók kamataiból	16,830.90
Jelzálogos kölcsön kamataiból	18,020.27
Előlegek kamataiból	801.02
Írás díjából	13,066.05
Résztvény átíratási díjból	23.50
Késedelmi kamatokból	185.69
Zálog levelekeni nyereség	957.50
Ugyanazok kamataiból	2,373.39
Magyar ált. hitelbank részvény kamataiból	375.—

Vasuti elsőbbségi kötvények	4,361.48
Magyar ipar papírok kamataiból	490.—
Angol magy. bankrészvény kamataiból	402.08
Magy. vasuti kölesön kötvények kamataiból	12,308.41
Ház eladásból befolyt nyereség	1,426.82
Házbérből	162.50
Ercpénz és szelvény üzletből	104.33
Álföld-fiumei vasuti részvények kamataiból	1,222.66
Észak-keleti vasuti részvények kamataiból	2,373.52
Magyar ált. bizt. társulati részvények kamataiból	1.125.—
Osszesen	76,673.80

Hetivásári tudósítás.

Gyula april 1. A mai piac szépnek mondható, mert a szekérforgalom legkevesebb 400-ra ment, — csupán gabonás szekér 280—290 levén.

A gabonafélékből legjobban keresték a vetni való zabot, a jó kukuricát és a kenyérnek való középszerű búzát. — Vevők a gazda és fogyasztó közönség voltak, a kereskedők egyáltalában tétlenül voltak.

A 86—87 fntos finom búzát 9—9.50 krra tartogatták, de nem vették, 84—85 fntosat 8.50—80 kron, de az ilyenek sem volt keletje, míg a csekélyebb harmadrendű buza 7—7.50 krig meglehetősen kelt, épen úgy mint a jó elsőrendű kétszeres.

Az árpát lassan vették 4.80 kron, kivételkép különös szépet 5 frton.

A kukurica jókor reggel 4.50 kron volt vidéki egysektől vehető, míg a piac végén 5 frtért is szívesen, kapzsián vették volna, de nem volt elegendő.

Zab alig volt, és a házaknál keresve keresték és 4. 60 krral szó nélkül megvették vetni.

Lóhere itóje 32 34 kron kelt.

A kendermagot keresték, de csak néhány véka volt, mi 1.80 kron kelt vékánkint.

Az oláhok 4 szekéren hoztak almát és vegyes aszalványt, vékájá mindeniknek 2.40—3 frtig kelt a minőséghez képest.

A makaiaknál a vereshagyma legszépe 2 frt, a váradi és zabolci kései válogatott szép krumpli 1.30—50 kron kelt vékánkint.

Az idén először vagy 3 szekér deszka is érkezett; — a középszerűnek párja 1.90 kr, a csekélyé 1.70 kr volt, de lassan kelt.

A szénből vagy 25—30 szekéren volt elég, kis zsákja 70 krra leszállott, szekér számra 12—16—17 frtig kelt a minőség és mennyiséghez képest.

A mészből 15 szekéren sok hozatott, erős kelete volt kicsiben, vékája 2 frt levén.

A fűzfa korcvessző száza 30—50 krig kelt. — Egy vesszőkosár 30—40 kr. A széna mázsája 3 frt. — Egy szekér tűzifa 2.50—4 frtig

A túri vízről egy tarcsai kupec szép halat hozott; — s a nagy süllő, és potyka fontját eleinte 60, később 50 krral adta el. — Az aprós fonton aluli hal 25, — a fontos 30—35 krral kelt fontonkint. —

Szarvasmarha legkevesebb 150—160 darab, — 16 110—120 darab volt; — a kisborjas tehének középszerűjéből néhány darab 70—80 frtjával, — a csekélyebbekből 50—60 frtjával elkelt. A rugott borjúk darabját 10 frtől kezdve egész 35—40 frtig rátartogatták, a minőséghez képest.

Sertés 250—300 darab volt. A választott malacok da-

rabja 2.40—3—3.50 krig kelt; — az ősziek darabját 6—7 frtra tartogatták. — Egy darab másfél éves sovány koca malac nélkül, 22 frton 6 malaca külön első kézből 14, második kézből 15 frton kelt el. —

Sz. L.

Érték- és váltó-árfolyam

a bécsi cs. kir. nyilvános tőzsdén, aprilis 1-én 1870.
(Eredeti távirat.)

Allamadósság	61.30
5% nemzeti kölesön	70.80
1860-ki államkölesön	97.50
Bankrészvények	724.—
Hitelrészvények	289.20
Földtehermentesítési kötvények	
magyar	79.—
bánáti	77.50
erdélyi	75.50
horvát	83.50

Pénzmenek és váltók.

Cs. kir. arany	5.85
Ezüst	121.—
Napoleonor	—
Londoni váltók	124.30

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:

HAJÓSSY OTTO.

HIRDETÉSEK

Csorvási határban fekvő,
**312 holdra terjedő, solid materia-
lékből készült gazdasági épületek-
kel ellátott birtok**
szabad kézből eladó.

Bővebb értesítést e lap szerkesztőségénél
nyerhetni. (39) (3—1)

A (40) (1—3)

„Fekete Sas”
vendégfogadóban,
minden nap kis adag **villás reggeli,**
folytonosan
friss tormás virstli,
minden **pénteken jó paprikás-hal**
és hozzá illő magyarati jó bor, ugy-
szintén
friss kőbányai sör
egész nyáron által kapható. Ebédre
kosztosokat el fogad.
Molnár János,
vendéglő-tulajdonos Gyulán.

400 köböl
vetni való árpa
köblönként vagy nagyobb men-
nyiségben eladó.
Venni szándékozók jelentkezzenek
Mojsisovits Vilmos
mérnök urnál.
38) (2—3)

NAGY FERENCZ

könyvkereskedő Gyulán főut Alcsér (Paulovitz-
féle) házban, ajánlja a n. é. közönség becses fi-
gyelmébe az alább következő legújabb irodalmi
jelenségeket:

Békésvármegye hajdana írta Haan Lajos két kö-
tet ára 5 frt.

A bolygó zsidó regény, írta Sue Jenő ford. Szabó A.
és Pleskott H. egy-egy füzet 50 kr.

Tompa összegyűjtött költeményei 3 kötet 3 ft 60 kr.
1869-ik évi törvények hivatalos 8-ad kiadás 1 frt
10 kr. zsebkiadás 1 frt 20 kr.

Álmos regényes hős költemény tíz énekben írta Szász
Károly, kiadta a „Corvina” könyvkiadó társulat:
ára 80 kr.

Kossuth Lajos levelei Bem altábornagyhoz 1849. évi
márt.—jun.-ig kiadta Makray Al. ára 60 kr.

Kossuth Lajos, mint a magyar nép vezére és tanító-
ja. Arany mondások szerkesztette Aldor Imre. ára 1 frt.

Kölesönkönyvtár a magyar és német irodalom újabb
termékeivel folyton nagyobbítva.

Olvadás díj 1 óra 80 kr, negyedévre 2 frt mindig
előre fizetve 3 frt betéttel együtt.

(41) (1—3)

Kimutatás
Békés város községi kertjében
eladó csemetéknek.

1) Zöld jávorfa	3000	darab	5	kr.
2) Bálványfa	250	”	5	”
3) Amorpha virágbokor	500	”	10	”
4) Soska Borbolya	150	”	10	”
5) Bigebecző (Bignonia)	70	”	10	”
6) Zanoth Citisus	400	”	10	”
7) Holyagos dudafűt	20	”	10	”
8) Kerti veresgyűrű	50	”	10	”
9) Kőrísia	2000	”	5	”
10) Tüskéslepenyfa	5000	”	5	”
11) Hybiscus virágbok.	800	”	10	”
12) Boroka fenyő	20	”	50	”
13) Eperfa (4 éves)	15000	”	10	”
14) Erdei fenyőfa	110	”	1	frt.
15) Canadai nyárfa	8000	”	4	”
16) Jegenye nyárfa	3000	”	2	”
17) Szomorú fűzfa	1000	”	10	”
18) Bodzafa dísz-veres	100	”	10	”
19) Orgona bokor	280	”	10	”

Gyulán, Dobay János gyorsajtóján.